

Sverige världsbäst på att mäta turism

Volvo ser direkt verkningarna av kampanjer och andra marknadsföringsåtgärder i sina försäljningssiffror. Men hur tolkar man egentligen resultat av turism? Och vad mäter man?

Turistrådet har de senaste åren utvecklat sina instrument för att kunna mäta sverigeturismen och se effekterna av olika åtgärder.

– Vi har unika mätinstrument och kan bättre än något annat land beskriva vår befolknings resande i Sverige och i utlandet, säger Bengt Sahlberg, forskningschef på Sveriges Turistråd.

Sommaren 1989 ökade antalet övernattningar i de kommersiella boendeanläggningarna i Sverige med en miljon, jämfört med samma period förra året. Orsakerna till resultatet är många och kan inte isoleras från varandra.

– Klimat, ekonomiska förändringar och andra yttre omständigheter påverkar om det går bra eller dåligt för turismen, säger Bengt Sahlberg.

– Resultatmätningen är inte bara ett sätt att se vilka effekter en viss åtgärd haft. Det ger också en fingervisning om man

är på rätt väg i sina satsningar och är alltså ett viktigt instrument för det fortsatta arbetet. Turistrådets största och viktigaste mätinstrument är inkvar-

teringsstatistiken och Turist- och resedatabasen (TDB). Dessutom är Riksbankens mätningar av valutaströmmarna in i och ut ur landet betydelsefulla. ►

– 1994 ska Sverige vara världsledande ifråga om resultatmätning inom turismen, säger Bengt Sahlberg, forskningschef på Turistrådet.

Genom deras mätningar kan valutaflödet härledas.

Inkvarteringsstatistiken ger en bild av hur boendet i kommersiella anläggningar, dvs vandrarhem, hotell, stugbyar och campingsplatser ser ut. Med dessa siffror kan man t ex se hur resultatet blivit från ett år till ett annat och från en månad till en annan, hur många som varit affärsresenärer och privatresenärer och man kan se hur många gäster som varit utländska och hur många som varit svenska.

UNIKT INSTRUMENT FÖR PRIVATA BESÖK

Det är Statistiska Centralbyrån som bearbetar inkvarteringsstatistiken, som sedan Turistrådet analyserar. Campingstatistiken har Sveriges Campingvärdars Riksförbund själva hand om.

Men inkvarteringsstatistiken redovisar bara 15 procent av alla gästnätter. Resten är främst övernattningar hos släkt och vänner eller i eget fritidshus och kan rimligtvis inte komma med i någon inkvarteringsstatistik.

För att komma åt den gruppen har Turistrådet utvecklat Turist- och resedatabasen, TDB, som i sin nuvarande form varit i bruk drygt ett år.

– Det är ett unikt instrument och vi kan faktiskt bättre än något annat land beskriva vår befolknings resande i Sverige och utomlands, säger Bengt Sahlberg.

Varje år intervjuas sammanlagt 24 000 slumpvis utvalda svenskar mellan 0 och 74 år om sina resvanor. Dessutom utfrågas intervjupersonerna t ex om de väntar besök från släkt och vänner i utlandet. TDB visar att släkt- och vänresandet från utlandet är lika stort som de utländska gästnätterna i kommersiella boendeanläggningar, dvs drygt sju miljoner gästnätter per år.

Turist- och resedatabasen fun-

gerar också som ett känselspröt på marknaden.

– Genom att i början på året fråga om svenskarna planerar att ta emot utländska gäster kan vi komma med prognoser och se trender och på så sätt förbereda branschen.

Ett annat användningsområde är att mäta effekterna av kampanjer.

SVÅRT MÄTA ORSAKER

– Vi har använt TDB för att fråga om svenskarna påverkats av Upptäck Sverige-kampanjen, säger Bengt Sahlberg. En kampanjs uppmärksamhetsvärde är lätt att mäta. Det är däremot svårare att ta reda på vad som orsakat ett visst beteende. När en person bestämmer sig för att resa någonstans har det ofta legat och grott ett tag i bakhuvudet och beslutet beror på många olika faktorer. En kampanj kan vara det som gör att man verkligen bestämmer sig för en resa.

Undersökningarna kan även kompletteras med olika specialinsatser. Bland annat genomförde Turistrådet i somras en undersökning vid färjelägena där utländska bilturister intervjuades om sin vistelse i Sverige.

UTBILDNING

I TURISTEKONOMI

Ett annat konkret exempel på hur mätinstrument kan användas är den turistekonomiska modell som Turistrådet tagit fram för att kalkylera vilka effekter olika turistsatsningar får på ekonomi, skatter och sysselsättning i en kommun eller ett län. Turistrådets dotterbolag Resurs utbildar just nu regionala turistråd och kommuner i den turistekonomiska modellen, som redan nu används av tio län i Sverige.

– Fördelen är att man kan prova olika nyckeltal och räkna om resultatet i utlägg och t ex få fram hur mycket den planerade satsningen måste ge för

att den ska löna sig. Man kan också ställa två tänkta investeringar mot varandra och därigenom få fram bilder av vilka effekter olika satsningar får, säger Bengt Sahlberg.

Det pågår nu diskussioner om att mäta intresset för en viss turistprodukt med hjälp av TDB.

– Vi har t ex planer på att lägga upp ett mätprogram för att kunna följa intresset för utgrävningarna av Birka i Mälaren genom att ställa frågor både innan, under och efter utgrävningarna. Då kan vi följa hur anläggningen "kommer in i" folks medvetande.

Turistrådet har även tankar om att utveckla mätmetoderna för att pejla sverigeintresset ute i världen. Med hjälp av automatiska telefonsvarare ska de utländska turisterna kartläggas.

– Vi vet idag inte när utländska turister planerar sitt resande. Genom att bygga ett system med telefonsvarare dit folk får ringa och beställa Sverigematerial får vi besked om när på året folk ringer och varifrån de ringer. Det blir ett unikt instrument för att följa efterfrågan, även på marknader där vi idag inte har marknadskontor.

SIKTAR PÅ ATT BLI VÄRLDSBÄST

Sverige ligger vid en internationell jämförelse bra till när det gäller att mäta turism. Den stora utvecklingen har skett de senaste åren och mycket kommer att hända framöver.

– Vi är bara i början av utvecklingen. 1994 ska vi vara ledande i världen när det gäller resultatmätning, säger Bengt Sahlberg. Då har vi finlipat metoderna och kan följa upp olika insatser.

Text: SUSANNA UPPLING
Foto: MIKAEL STENBERG

Bilden: Utgrävningarna av Birka i Mälaren kan bli föremål för en speciell mätning som gör det möjligt att följa hur anläggningen kommer in i folks medvetande.